



ताप्ली गाउँपालिका

जिल्ला, उदयपुर, कोशी प्रदेश, नेपाल

स्थानीय राजपत्र

ताप्ली गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड: १०

संख्या: २

मिति: २०८३/०४/०५

भाग २

नेपालको संविधान २०७२ को दफा २२६ तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिम ताप्ली गाउँपालिकाको गाउँ कार्यपालिकाले तयार गरिएको तपशिलमा उल्लेखित कार्यविधि, गाउँपालिकाको स्थानीय राजपत्र सम्बन्धी कार्यविधि २०७४ अनुसार सर्वसाधारणको जानकारीको लागि देहायबमोजिम प्रकाशन गरिएको छ ।

आपतकालिन बाल उद्धार कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०८३

प्रस्तावना: स्थानीय तहमा बालबालिकाको हक, हित र अधिकारको सम्मान, संरक्षण, परिपूर्ति, पालना र सम्बर्धनका लागि नेपालको संविधान तथा कानूनमा भएका व्यवस्थाहरूको कार्यान्वयन गर्न तथा बालबालिकाको बचावट, संरक्षण, विकास तथा सहभागिताको अधिकार लगायत सर्वोत्तम हितको सुनिश्चितताका साथै बालमैत्री स्थानीय शासनको प्रवर्धन गर्न बाञ्छनीय भएकोले, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ७ (१०) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी ताप्ली गाउँपालिकाले यो कार्यविधि बनाएको छ ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१ संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यो कार्यविधिको नाम "आपतकालिन बाल उद्धार कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०८३" रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि ताप्ली गाउँपालिकाको स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन भएको मिति देखि लागू हुनेछ ।

२ परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा-

- (क) "ऐन" भन्नाले बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५, "नियमावली" बालबालिका सम्बन्धी नियमावली, २०७८ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ सम्झनु पर्छ ।
- (ख) "कार्यविधि" भन्नाले आपतकालिन बालउद्धार कोष, २०८३ सम्झनु पर्छ ।
- (ग) बालबालिका भन्नाले १८ वर्ष उमेर ननाघेका व्यक्ति भन्ने सम्झनु पर्छ ।
- (घ) "बाल कल्याण अधिकारी" भन्नाले बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ६१ र बालबालिका सम्बन्धी नियमावली, २०७८ को नियम ८१ बमोजिम ताप्ली गाउँपालिकाको कार्यपालिकाले नियुक्त गरेको वा तोकेको बाल कल्याण अधिकारी सम्झनु पर्छ ।
- (ङ) बाल कोष भन्नाले जोखिममा परेका तथा विशेष संरक्षणका आवश्यकता भएका बालबालिकाको संरक्षण सहायताका लागि ताप्ली गाउँपालिकामा खडा गरिएको आपतकालिन बाल उद्धार कोष भन्ने सम्झनु पर्छ ।
- (च) विशेष संरक्षणका आवश्यकता भएका बालबालिका भन्नाले ऐनको दफा ४८ बमोजिमका बालबालिका भन्ने सम्झनु पर्छ ।
- (छ) "समाजसेवी वा मनोविज्ञ" भन्नाले ऐनको दफा ६२ र नियमावलीको नियम ८३ बमोजिम ताप्ली गाउँपालिकामा नियुक्त वा सुचिकृत समाजसेवी, बाल मनोविज्ञ एवम् सामाजिक कार्य तथा मनोविज्ञान सम्बन्धमा तालिम प्राप्त गरी स्थानीय तहमा

बालबालिकालाई सेवा दिने उद्देश्यले सूचीकृत व्यक्ति एवं सो सम्बन्धमा विशेषज्ञता प्राप्त सूचीकृत संस्थालाई समेत सम्झनु पर्छ ।

- (ज) स्थानीय तह भन्नाले ताप्ली गाउँपालिका भन्ने सम्झनु पर्छ ।
- (झ) प्रमुख भन्नाले ताप्ली गाउँपालिकाको प्रमुख भन्ने सम्झनु पर्छ ।
- (ञ) उप प्रमुख भन्नाले ताप्ली गाउँपालिकाको उप प्रमुख भन्ने सम्झनु पर्छ ।
- (ट) वडा अध्यक्ष भन्नाले ताप्ली गाउँपालिका अन्तर्गतको वडा अध्यक्षको पदमा निर्वाचित व्यक्ति वा सो पदमा रही कार्य गर्न तोकिएको व्यक्ति भन्ने सम्झनु पर्छ ।
- (ठ) प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत भन्नाले ताप्ली गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतलाई संझनु पर्छ ।
- (ड) समिति भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम गठन भएको ताप्ली गाउँपालिकाको बाल अधिकार समिति भन्ने सम्झनु पर्छ । यसले वडा स्तरमा गठन भएको समिति समेतलाई जनाउनेछ ।
- (ढ) बालअधिकार समिति अध्यक्ष भन्नाले ताप्ली गाउँपालिकाको स्थानीय बालअधिकार समितिको अध्यक्षलाई संझनुपर्छ ।
- (ण) परिषद भन्नाले ऐनको दफा ५९ बमोजिम गठित राष्ट्रिय बाल अधिकार परिषद् भन्ने सम्झनु पर्छ ।
- (त) सेवा प्रदायक निकाय भन्नाले ताप्ली गाउँपालिकामा सेवा प्रवाह गरिरहेको सरकारी कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, विद्यालय श्रोत केन्द्र, प्रहरी चौकी तथा यस्ता अन्य निकायहरूलाई सम्झनु पर्छ ।
- (थ) प्रदेश मन्त्रालय भन्नाले कोशी प्रदेश, सामाजिक विकास मन्त्रालय भन्ने सम्झनु पर्छ ।
- (द) मन्त्रालय भन्नाले नेपाल सरकार, महिला, बालबालिका, लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक र सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय भन्ने सम्झनु पर्छ ।
- (ध) प्रदेश समिति भन्नाले कोशी प्रदेश को प्रदेश बाल अधिकार समिति भन्ने सम्झनु पर्छ ।
- (प) "संस्था" भन्नाले बाल अधिकार संरक्षण र सम्बर्द्धनका लागि प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भई कार्यक्रम सञ्चालन गरिरहेका संघ/संस्था, संगठन तथा सामुदायिक संस्थाहरूलाई सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद २

उद्देश्य

उद्देश्य: यस कार्यविधिको उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेका छन्

- (क) ताप्ली गाउँपालिकाका आपतकालिन अवस्थामा परेका बालबालिकाहरूलाई आपतकालिन सहयोग उपलब्ध गराउन ।
- (ख) ताप्ली गाउँपालिकामा आपतकालिन अवस्थामा बालबालिकाहरूलाई उद्धार, राहत र संरक्षण प्रदान गर्न ।
- (ग) ताप्ली गाउँपालिकामा आपतकालिन सहयोगका लागि सहयोगी निकायहरूलाई एकद्वार प्रणालीबाट कार्यान्वयनमा सहजिकरण गर्न ।

परिच्छेद -३

बालकोष सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था

३.१. बालकोष: (१) विशेष संरक्षणका आवश्यकता भएका तथा जोखिममा परेका तथा हिंसा पीडित बालबालिकाको सहयोगार्थ ताप्ली गाउँपालिकास्तरमा एक आपतकालिन बाल उद्धार कोष रहनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको बालकोषमा देहाय बमोजिमका रकमहरू रहनेछन्

(क) ताप्ली गाउँपालिकाबाट वार्षिक रूपमा विनियोजित बजेट

(ख) संघसंस्थाबाट प्राप्त हुने सहायता

(ग) निजी व्यवसाय तथा व्यक्तिहरूबाट प्राप्त हुने दान, दातव्य तथा चन्दा सहायता

(घ) स्थानीय न्यायिक समितिबाट बालबालिका विरूद्ध हिंसाका घटनामा गरिएको जरिवाना रकम

(ङ) अन्य तोकिएका आम्दानी

(३) उपदफा २ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनी मध्यपान, धुमपान जस्ता बालबालिकाको स्वास्थ्यमा हानिकारक व्यापारिक प्रतिष्ठानहरूबाट प्राप्त हुने सहयोगलाई स्वीकार गरिनेछैन ।

३.२ कोषको प्रयोग प्रयोजन: १) देहाय बमोजिमको प्रयोजनको लागि बालकोषको प्रयोग गर्न सकिनेछ:-

(क) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका तथा आपतकालीन अवस्थामा रहेका बालबालिकाको उद्धार गर्न,

(ख) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका तथा आपतकालीन अवस्थामा रहेका बालबालिकाकालाई राहत, अस्थायी संरक्षण सेवा, पारिवारिक पुनर्मिलन तथा पुनःस्थापना, मनोसामाजिक विमर्श, स्वास्थ्य उपचार, कानूनी उपचार जस्ता सेवा प्रदान गर्न,

(ग) बालबालिकाको घटना व्यवस्थापन प्रकृत्यामा पीडित वा प्रभावित बालबालिकाको मनोसामाजिक तथा सामाजिक अध्ययन प्रतिवेदन तयार गर्ने कार्य गर्न

(ग) बालबालिकाको हक हित सम्बन्धमा समितिले तोके बमोजिमको अन्य काम गर्न गराउन

(२) बालकोषबाट गरिने बालबालिकाको सहयोगका लागि देहाय अनुसारको कागजात पेश गर्नुपर्नेछ ।

क) सहयोग माग सम्बन्धी निवेदन

ख) सम्बन्धित वडाको सिफारिस

ग) जन्मदर्ता

घ) जन्मदर्ता नहुने बालबालिकाको हकमा मान्यता प्राप्त चिकित्सकबाट उमेर निर्धारण गरेको कागज

३.४ बालकोषको खर्चका सीमा: (१) बालकोषको रकम देहायका अवस्थामा स्थानीय बाल अधिकार समितिको निर्णयबाट खर्च गर्न सकिने छः

- (क) दफा ३.२ बमोजिमका बालबालिकालाई अधिकतम रु. १०,००० सम्मको घर फिर्ती तथा स्वास्थ्य उपचार सेवाका लागि
- (ख) दफा ३.२ बमोजिमका बालबालिकाको न्यायका लागि अस्थायी आवास, मनोविमर्श, यातायात तथा कानूनी सहायतामा लाग्ने खर्च अधिकतम रु. २०,००० सम्म
- (ग) जोखिममा रहेका बालबालिकाका लागि तत्काल राहत, शैक्षिक वृत्ति, स्वास्थ्य सेवा एवं सामाजिक संरक्षण वापत अधिकतम प्रति बालबालिका रु. १०,००० सम्म
- (घ) कुनैपनि वेला बालबालिकालाई आपतकालिन व्यवस्था गर्नु परेमा तत्काल खर्च गर्न बालकल्याण अधिकारीको जिम्मेवारीमा रु २०,००० सम्म नघट्ने गरी सानो नगदी कोषको व्यवस्था गरि खर्च गरिनेछ ।
- (ङ) घटना व्यवस्थापन प्रकृत्यामा बालमनोसामाजिक र सामाजिक प्रतिवेदन तयार वापतको रकम बालअधिकार समितिको निर्णय बमोजिम उपलब्ध गराइनेछ ।

२) बालकोष तालिम, गोष्ठी, बैठक भत्ता, भ्रमण तथा अनुगमन एवं प्रशासनिक कार्य र सचेतनाका कार्यक्रममा खर्च गर्न पाइने छैन ।

परिच्छेद ४

कोष सञ्चालन संयन्त्र र सञ्चालन विधि

४.१ आपतकालिन बालउद्धार कोष सञ्चालन समिति

१. ताप्ली गाउँपालिकाको आपतकालिन बालउद्धार कोष सञ्चालनको लागि एक सञ्चालक समिति रहनेछ । समितिमा निम्नानुसारको पदाधिकारीहरू रहनेछन् ।

संयोजक : प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

सदस्य: स्थानीय बालअधिकार समितिले तोकेको एक जना महिला सदस्य सहित २ जना सदस्य

सदस्य : लेखा प्रमुख

सदस्य सचिव : बालकल्याण अधिकारी

२. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

क) आपतकालिन सहयोग उपलब्ध गराउनु पर्ने बालबालिकालाई सहयोग उपलब्ध गराउने विषयमा निर्णय गर्ने ।

ख) स्थानीय बालअधिकार समितिले निर्णय गरे बमोजिम कोषमा बजेटको प्रवन्ध गर्ने ।

ग) आपतकालिन बाल उद्धारका विषयमा तत्काल कार्य गर्नु पर्ने विषयमा निर्णय गरी कार्यान्वयन गर्ने।

घ) कोषबाट गरिएको खर्च सम्बन्धी कार्यहरू स्थानीय बाल अधिकार समितिबाट अनुमोदन गराउने ।

ङ) कोष सञ्चालक समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्ने

४.२. कोषको खाता सञ्चालन: (१) कोषको रकम समितिको निर्णयले गाउँपालिकाको विविध खातामा आपतकालिन बालउद्धार कोष शिर्षकमा जम्मा गरी कारोवार गरिनेछ।

(२) उपदफा १ बमोजिमको खाता सञ्चालनका लागि ताप्ली गाउँपालिकाको हकमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र लेखा प्रमुखको संयुक्त दस्तखतमा सञ्चालन गरिनेछ।

(३) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएपनि कोषको रकम खर्च नभइ आर्थिक वर्षको अन्त्यमा बाँकी रहेमा त्यस्तो रकम फ्रिज हुने छैन।

४.३ कोषको लेखा र लेखा परीक्षण: (१) कोषको आय व्ययको लेखा नेपाल सरकारले अपनाएको लेखा प्रणाली बमोजिम राखिनेछ।

(२) कोषको लेखा परीक्षण महालेखा परिक्षकबाट हुनेछ।

४.४ अभिलेख राख्नुपर्ने : आपतकालिन बालउद्धार कोषबाट प्रदान गरिएको सेवाको अभिलेख बाल कल्याण अधिकारीले राख्नु पर्नेछ ।

४.५ अनुगमन र मुल्यांकन : आपतकालिन बालउद्धार कोषको कार्यको अनुगमन र मुल्यांकन स्थानीय बालअधिकार समितिले गरी सोको प्रतिवेदन कार्यपालिकामा पेश गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद-५

विविध

५.१) कार्यविधिको व्याख्या गर्ने वा बाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार: कार्यविधिको कार्यान्वयनको सिलसिलामा कुनै द्विविधा हुन गएमा सोको व्याख्या वा बाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार गाउँ कार्यपालिकालाई हुनेछ।

५.२ संसोधन गर्न सकिने: यस कार्यविधिलाई गाउँ कार्यपालिकाले आवश्यक संसोधन गर्न सक्नेछ।

५.३.खारेजी र बचाउ: यो कार्यविधि बालबालिका सम्बन्धी प्रचलित नेपाल सरकार तथा कोशी प्रदेश सरकारको कानूनसंग बाझिन गएमा बाझिएको हदसम्म यो कार्यविधि अमान्य हुनेछन र नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारको कानूनमा लेखिएको कुराहरू मान्य हुनेछ।